

Sygn. akt I ZO 73/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie K. B. sędziego Sądu Rejonowego w Z.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 24 lutego 2023 r.
wniosku SSN Jerzego Grubby wyznaczonego do udziału w rozpoznaniu wniosku
o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności, który został zarejestrowany
pod sygn. akt I ZB 55/22
o wyłączenie z urzędu, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. art. 42 § 1 k.p.k. w zw.
z art. 128 p.u.s.p. SSN Janusza Niczyporuka, SSN Marcina Łochowskiego i SSN
Aleksandra Stępkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 55/22

postanowił

**wniosek SSN Jerzego Grubby o wyłączenie SSN Janusza
Niczyporuka, SSN Marcina Łochowskiego i SSN Aleksandra
Stępkowskiego od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 55/22
pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W dniu 17 listopada 2022 r. SSN Jerzy Grubba SSN - wyznaczony do udziału w rozpoznaniu wniosku, zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 55/22, o zbadanie spełnienia przez SSN Zbigniewa Korzeniowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu - złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania tej sprawy innych członków składu orzekającego SSN Janusza Niczyporuka, SSN Marcina Łochowskiego i SSN Aleksandra Stępkowskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania, gdyż jest on niedopuszczalny z mocy ustawy.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podejmował rozważania dotyczące dopuszczalności wniosku o wyłączenie członka składu orzekającego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego na podstawie art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”) składanego przez innego członka tego składu. Zgodnie z wyrażonym w tej materii stanowiskiem Sądu Najwyższego - który niniejszy skład Sądu orzekający w przedmiocie wniosku o wyłączenie SSN Janusza Niczyporuka, SSN Marcina Łochowskiego i SSN Aleksandra Stępkowskiego w pełni podziela – w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, niedopuszczalny jest wniosek członka składu orzekającego o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności innego członka tegoż składu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22; z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23).

Sąd Najwyższy podniósł, że oczywiście w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, albo 3) w wyniku wszczętego z urzędu (a nie na wniosek) postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23).

Sąd Najwyższy podkreślał, że jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 § 1 k.p.k., wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia. Powołany przepis nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie, co do którego nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyłączenie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22).

Zgodnie bowiem z brzmieniem przepisu art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. W powiązaniu z pozostałymi jednostkami redakcyjnymi art. 42 k.p.k. nie ma wątpliwości, iż z literalnego brzmienia art. 42 § 1 k.p.k. wynika wprost, że wyłączenie sędziego może nastąpić wyłącznie na żądanie sędziego, którego wniosek osobiście dotyczy. Przepis ten nie dopuszcza możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego, w tym w szczególności innego sędziego wyznaczonego do udziału w danej sprawie. Natomiast wyłączenie z urzędu nie następuje na wniosek.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w doktrynie, sama kwestia dotyczące tego, czy wyłączenie sędziego z powodu okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k. może nastąpić z urzędu jest sporna, co znajduje odzwierciedlenie w rozbieżnych stanowiskach judykatury. Nie ulega wątpliwości, że jedynie gdy zachodzi jedna z przyczyn wymienionych w art. 40 k.k., a sędzia nie składa oświadczenia o wyłączeniu, to sąd z urzędu powinien wyłączyć sędziego od udziału w sprawie (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 42). Niniejszy skład Sądu podziela stanowisko, zgodnie z którym jest oczywiste, że decyzji o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. sąd nie może podjąć z urzędu, albowiem tryb ten ustawa rezerwuje wyłącznie dla wypadków występowania przyczyn wyłączających sędziego z mocy art. 40 k.p.k. (art. 42 § 2 k.p.k.) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2008 r., III KK 421/07, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2021 r., IV KK 348/21).

Wobec powyższego, ze względu na niedopuszczalności z mocy ustawy, wniosku SSN Jerzego Grubby o wyłączenie SSN Janusza Niczyporuka, SSN Marcina

Łochowskiego i SSN Aleksandra Stępkowskiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Zbigniewa Korzeniowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 55/22, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, rozstrzygnięto jak na wstępie.